

ئۆپەراسىيۇنىڭ ئەنفالا چوارى: ۳ - ۸ ى گولانا ۱۹۸۸

ئەف ئۆپەراسىيۇنە ل دەفەرېن ئاغجەلەر، چەمى رەزان، شوان، دەشتا كويە، تەق تەق، شېخ بىزىن، خالخالان، پردى، دىگەلە، خەلەكان، دوكان، سورداش، تەكى و چەمچەمال ب رېفەچوو و د ۲۰ تەوهراندا دەستېيكر، ل ژېر فەرمانا سەدام حوسېنى و ب سەرپەرشتيا عەلى حەسەن ئەلەجىدى پەلامارا فى دەفەرى دا و چەكى كىمىيى دزى خەلكى سىقىل ب كارئىنا، ئارمانج ئەو بوو زورترىن خەلكى بكوژن و ترسى دناف خەلكى دەفەرىدا بەلاف بکەن بو ھندى خو بدنه دەست وان.

ئەفى ئەنفالى ب كىمىا بارانكرنا گوندى (گوپتەپە)، ل دەمژمېر ۵:۴۰ ئىقارى ل ۳ ى گولانى دەستېيكر ۱۵۴ كەس بوونە قوربانىيىن فى بوردومانى، دەھمان دەمدا گوندى عەسكەر زى ب ۸ بومبا كىمىا بارانكر د ئەنجامدا ھژمارەكا زورا خەلكى فى گوندى بوونە قوربانى و ھىزىن حكومەتى ل سېددەھيا ۴ ى گولانى زېدەتر ژ ۵۰ خىزانىن خەلكى (عەسكەر) گرتن و ب لورىان بۆ روژھەلاتى و بۆ ئوردوگايى سوسى برن. سەرکردايەتيا فەيلەقا ۱ ب دەركرنا بەيانەكى ل ۷ ى گولانا ۱۹۸۸ سوتن و وېرانكرنا ھەمى گوندىن كو ئارمانجا ئۆپەراسىيۇنا ئەنفالا چوارى بوون راگەھاند. دفى ئۆپەراسىيۇنىدا ۲۸۵۵۰ كەس وەك دىل ھاتنە گرتن و ۲۵۰ گوند زى وېرانبوون، ژ فان گوندا زى ۷۵ گوند ل دەفەرا ئاغجەلەر، ۴۴ گوند ل دەفەرا كويە، ۵۲ گوند ل دەفەرا تەق تەق، ۶۱ گوند ل دەفەرا شوان.

ئۆپەراسىيۇنا ئەنفالا پىنجى و شەشى و ھەفتى: ۱۵ ى گولان - ۲۶ ى تەباخ ۱۹۸۸

فى ئۆپەراسىيۇنى دولا ناف چىيىن شەقلاو، رواندوز، دولا باليسان، دولا ئالانە، دولا سماقولى، دولا مەلەكان، دولا وەرتى و دولا ھىران ب خۇفە گرتبوون، سوپايى عىراقى ئىكەم ھىرشا خۇ بۆ سەر فى دەفەرى ل دەمژمېر ۶ ئىقارىا ۱۵ ى گولانا ۱۹۸۸ دەستېيكر كو دووماھى رۇزا رەمەزانى بوو، د دەمەكىدا خەلكى بەرھەفيا جەژنا رەمەزانى دكر، ژ نىشكەكىفە سوپايى عىراقى ب چەكى كىمىيى و ب فروكەھيان ھىرش ئىنا سەر گوندىن دولا باليسان و ئەف ئۆپەراسىيۇنە دەستېيكر و ل گوندى باليسان ۳۶ كەس ھاتنە كوشتن، و جارەكادى ل ۲۳ ى گولانى گوندىن (باليسان، ھىران، مەلەكان) و گەلىپىن دەوروبەر پىشتى ھەفتىەكى كەفتنە بەر ھىرشا كىمىيى بو

هندی کەس رزگار نەبیت ئەف بوردومانە بو ماوی ۲۰ خولەکان یا بەردەوامبوو، حکوومەتا عێراقی سەرەرای سوتنا دەهان گوندان لئ نەشیا د فئ ئۆپەرەراسیۆنیدا سەرکەفتی بیت ل ۲۵ حوزەیرانی سوپایی عێراقی بەردەوامی دایە ئۆپەرەراسیۆن خۆ دەست ب کیمیا بارانکرنی کر و سەدام حوسینی داکوکی کر کو ئەف ئۆپەرەراسیۆنە ل ۲۵ تیرمەهی ب دووماهی بهیت، حکوومەتا عێراقی د ماوی ئۆپەرەراسیۆنی ئەنفالا پینج و شەش و حەفتدا زیدەتر ژ ۵۲ گوند ل ناحیین خەلیفان و رواندوز و خوشناو وێرانکرن، کو سەرجهەم خیزانی و ۲۶۰۲ خیزان بوون، هەروەسا ۲۴ قوتابخانە و ۵۲ مزگەفت خرابکرن، ئەفە ژ بلی نەهیلانا ب سەدان کانی و جویان و سوتنا سەدان رەز و باغین دەفەرئ و هەموو مال و سامانی وان ژ ب تالان بر.

ئۆپەرەراسیۆنا ئەنفالا هەشتی: ۲۵ ی تەباخ – ۶ ی ئەیلوول ۱۹۸۸

ئەف ئۆپەرەراسیۆنە ل دەفەرا بەهیدینان هاتە ئەنجامدان و ب دووماهی ئەنفال (خاتم الانفال) هاتە نافکرن، دەفەرا بەهیدینان کو ژ لایی جوگرافیقه گرنگیا خۆ هەیه و هەر سی وەلاتین عێراق، سوریا، تورکیا پیکشەگریدەت و ب دەرازینکا ئیکانەیا عێراقی بەرهف ولاتین ئەوروپا د هاتە هەژمارتن، و د فئ دەفەریدا چەندین ئایین و مەزەهەیین جۆراو جۆر و نەتەوہ دژیان مینا: موسلمان و مەسیحی و ئیزدی، جیۆپولەتیکا دەفەرئ تایبەتمەندیەکاچودا دابۆ فئ ئەنفالی ژ ئەنفالین پیشتەر، و د پلانا حکوومەتیدا دئ ب وێرانکرن (۳۰۰ – ۴۰۰) گوندین فئ دەفەرئ.

حکوومەتا عێراقی، حەفتیهکی بەری دەستپیکرنا فئ ئۆپەرەراسیۆنی، هیژەکا زۆر ھنارتە دەفەرا بەهیدینان، بۆ نمونە: هێلا زاخۆ – بیگوفا – کانی ماسی، هێلا دھوک – ئامیدی – دیرەلوک – شیلادزی، دیسان هێلا شیخان – ئاکری – ئەتروش – دینارتە هیژین زۆر ل دانان، راپورتین ئیستخباراتین عەسکەریین عێراقی دیار دکەن سەرجهەمی هیژین کوردی ل بەهیدینان زیدەتر نەبوون ژ ۲۶۰۰ چەگداران، بەرانبەر فان عەلی حەسەن ئەملەجیدی ۲۰۰ ھزار سەرباز و چەکی کیمیایی و یەکەیین هیژا ئەسمانی ھنارتبوون بۆ هیژشیرنا سەر پیشمەرگە.

هیژین حکوومەتی بۆ چاف ترساندنا خەلکی دەفەرئ بەردەوام ب فروکە و توپان بوردومانا دەفەرئ دکر، بونموونە ل ۲۴ ی تەباخی گوندی (سپینداری) ل چیا ی گارە ب بومبین هیژیوی بۆردومان کر و ۲ زاروک کوشتن و گوندیین وئ بەرهف سنووری تورکیا رەفین.

حکوومەتا عێراقی ئەف ئۆپەرەراسیۆنە ل رۆژا ۲۵ ی تەباخ و ب لیدانا ۸۰ موشەکین کاتیوشایین کیمیایی، بۆ سەر (گەلی زێوہ) ل دەفەرا نیروہ کو بارەگایی لقا ئیکا پارتی ل بوو

دهستپيكر و د نهجامدا ۳ پيشمه‌رگه‌يپن شيوعي هاتنه كوشتن و ۴ بريندار بوون، حكومه‌تي ئيكه‌م جار جهين ستراتيژيپن ده‌فهرئ كيما بارانكرن و رابوون بكارئينا ناگازا ژهرراوى و بومبپن هيشوي، ب تنى د نافه‌را ده‌مژمير ۶ بو ۶:۳۰ نيزيكي ۳۴ نافه‌ندين باژييك و گوندين ده‌فهرئ به‌رچه‌كي كيمايي و هيرشا فروكپن عيراقى كه‌فتن: گوند ژى ئه‌فپن لخواري بوون:

پاريژگه‌ها دهوكي: گوندي توپكا، بليجانئ، بابيري، گهره‌گوهي، وهرميلي، ئيكماله، هيسي، ناسهي، ديهي، بانكا ئه‌رزا، برجيني، ده‌رگه‌لي، زره‌ه‌وا، به‌ليتي، باوه‌ركا، كه‌فري، گوه‌هرزي، بيمانش، سينا، سترئ، سپيندارئ و شيرانه.

پاريژگه‌ها مووسل: ده‌فهر زيبارا ژيري، گوندي كانپكا، باسكا، ئافوكي.

ل ده‌فهر به‌هدينان ههمي جهين بنگه‌هپن پيشمه‌رگه‌ي د ئيك ده‌مدا هاتنه كيما بارانكرن، ژ نه‌جامئ وان هيرشين كيمايپن سوپاي عيراقئ بو سهر ده‌فهر به‌هدينان ترسه‌كا مه‌زن ل ده‌ف خه‌لكي ده‌فهرئ دروستبوو نه‌چاربوون به‌ره‌ف ده‌فهرين توخيبي توركي ب ره‌فن، د پشترا حكومه‌تا عيراقئ ل روژا ۲۸ ي ته‌باخي ده‌ست ب هيرشين خويپن سهربازي كر ب مه‌رما گرنا وان ده‌روازين توخيبي، زي‌ده‌تر ژ ۱۳ هزار كوردان ل شه‌فا ۲۸ ي ته‌باخي ده‌ربازبوون، به‌شه‌كي دي نه‌شيان ده‌رباز ببن خو دانه ده‌ست سوپاي عيراقى و هنده‌ك ژ وانا ته‌فه ل وانا هاته كرن و هاتنه كوشتن و هژماره‌كا زوور ژى به‌رزه كرن.

هژمارا گوندين هاتينه ويرانكرن د ئوپه‌راسيونا نه‌فالا به‌هدينان دا ل ۲۵ ي ته‌باخ تا ۱۵ ي نه‌يلوولا ۱۹۸۸ ل قه‌زا شيخان ۱۹ گوند و سهرجه‌مي خيزانيان وان د گه‌هشتنه ۱۷۵ خيزانان، قه‌زا ئاكري ۳۵ گوند و ۵۵۴ خيزان، ل قه‌زا زاخو ۳۲۰۱ خيزان بوون ژ بلي هژمارا خيزانيان ۸ گوندان، هه‌روه‌سا ۲۴۷ گوند ژى ل قه‌زا ناميدي ويرانكرن كو ۷۱۷۹ خيزان تيدابوون.

دفان شهراندا زيانه‌كا زور ب كوردستاني كه‌فت، هژماره‌كا زورا كوردان هاتنه كوشتن، لديف ژيدورپن كوردي زيانين گيانپن كوردستانيان زي‌ده‌ترن ژ ۱۸۲ هزار كه‌سان هيومان راي‌تس ووج فان تاوانين حكومه‌تا عيراقئ دژى كه‌ردان نه‌جامداين د خانا جينوسايديدا ددانيت.